

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО МАЙЧИН РОМСКИ ЕЗИК ЗА VII КЛАС/СЕДМА ГОДИНА НА ОБУЧЕНИЕ

(ИЗБИРАЕМИ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ)

Учебната програма по ромски език за VII клас/седмата година на обучение в прогимназиален етап на основната образователна степен е изградена на съвременни методически принципи и развива интегрирано четирите речеви умения: слушане, говорене, четене и писане. Обучението е насочено към овладяване на основни знания, умения и отношения, свързани с общуването и с изграждането на комуникативни компетентности на ученика.

Тематичните области, езиковите средства и речевите дейности в програмата са ориентирани към интересите, възрастта и опита на учениците и следват спираловидния принцип, който дава възможност за постепенно разширяване и задълбочаване на знанията, уменията и компетентностите и се отнася за всеки следващ клас и етап на обучение. Богатият езиков материал, представен чрез разкази, стихотворения, приказки, народни песни и поговорки, поставените задачи способстват за осмислянето на обучението, реализират и усъвършенстват познанията по ромски език. Особено ценен и резултатен в това отношение е комуникативно-дейностният подход.

Важен момент в практическото овладяване на езика са часовете по сравнително езикознание, които е нужно да бъдат насочени към връзките и отликите между различните ромски диалекти, към генетичния код на ромския език и неговото място в индоевропейското езиково семейство.

Тази учебна програма се утвърждава на основание на чл. 76, ал.1 и ал. 7 от Закона за предучилищното и училищното образование.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Тематични области	Очаквани резултати (компетентности) по четирите основни умения: слушане, четене, говорене и писане	Нови знания
<p>I. АЗ И ДРУГИТЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Приятелство без граници • Моите интереси • Задължения и отговорности 	<p>СЛУШАНЕ</p> <p>Ученикът разбира посланията на автора, свързани с основни човешки ценности.</p> <p>Ученикът може да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разбира общо съдържание на текстове (вкл. съобщения, разкази, анекдоти и др.) • Разбира проведените диалози в час; 	<p>ГРАМАТИКА</p> <p><i>В VII клас се систематизира и разширява изучената граматика и се въвеждат названията на граматическите категории.</i></p>
<p>II. СВЕТЪТ ОКОЛО МЕН</p> <ul style="list-style-type: none"> • Моята бъдеща професия • Ваканция и пътуване 	<p>конкретни подробности в кратки, несложни текстове по предвидените тематични области;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Репликира уместно и работи в групи; • Възприема обясненията на учителя и репликите на своите съученици и изразява отношението си към героите и случката. 	<p>1) Местоимения</p> <ul style="list-style-type: none"> - Лични и показателни - Въпросителни - Относителни - Отрицателни
<p>III. МОЕТО ВСЕКИДНЕВИЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Хоби и свободно време 	<ul style="list-style-type: none"> • Извлича информация от кратки обяви за театрални постановки, худож. изложби, отбелязване и честване на събития; 	<p>2) Съществително име</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вид и число

<ul style="list-style-type: none"> • Спорт и здравословно хранене • Пазаруване и мода 	<ul style="list-style-type: none"> • Открива обособява последователността на епизодите в текстовете; • Разбира и определя граматическите категории; 	<ul style="list-style-type: none"> - Членуване (определителен и неопределителен член)
<p>IV. АЗ И ПРИРОДАТА</p> <ul style="list-style-type: none"> • Природни забележителности в България, съвременна и историческа Индия • Туризъм и околна среда 	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира основна лексика и изрази, свързани с изучаваните теми; • Разграничава и употребява в устната реч видове изречения по цел на изказване; • Трансформира изреченията по цел на изказване от един вид в друг; • Разграничава различни по жанр произведения на художествен текст; 	<p>3) Прилагателно име</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сравнителна и превъзходна степен на прилагателните имена
<p>V. СВЕТЪТ И ИНДИЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Езици и култури • Празници, традиции, обичаи, международни исторически и съвременни събития събития свързани с културата и спорта. • Исторически забележителности. 	<p>Ученикът</p> <ul style="list-style-type: none"> • Се отнася с уважение към мнението на другия. <p>ЧЕТЕНЕ</p> <p>Ученикът може:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да разбира общото съдържание и конкретни подробности от кратки несложни текстове, свързани с изучаваните тематични области; 	<p>4) Числителни имена</p> <ul style="list-style-type: none"> - Бройни и редни. Числата до 1000 и милион <p>5) Глагол</p> <ul style="list-style-type: none"> - Спомагателен глагол. - Глаголни времена <p>6) Наречие</p> <ul style="list-style-type: none"> - За начин - За време <p>7) Изречения</p>

<p><i>В определени уроци да има елементи и/или рубрика за културата на Индия.</i></p> <p><i>Когато има възможност, да се добавят въпроси и теми от областта на гражданското образование и устойчивото развитие.</i></p> <p><i>Да има активно приложение на ИКТ в урочната дейност.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Да извлича основна информация, да открива темата и да разграничава съществените моменти в текстовете, свързани с изучаваните тематични области; • Да открива конкретна информация; • Да разбира кратки писма, покани и други съобщения и изразените в тях намерения и чувства; • Да разбира указания за изпълнение на учебни дейности; • Да поставя въпроси по дадена тема; • Да създаде кратък текст по дадена опора с помощта на учителя. <p>ГОВОРЕНЕ <u>При диалогична реч</u></p> <p>Ученикът:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Общува в обичайни ситуации, които изискват пряк обмен на несложна информация по изучаваните тематични области; • Може да установява контакт, да търси и да дава информация, да изказва мнение и идеи при 	<ul style="list-style-type: none"> - Просто и сложно изречение - Словоред - Словообразуване <p>ЛЕКСИКА</p> <p><i>Включва основни лексикални единици, необходими за несложна комуникация по предвидените от програмата тематични области.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Интереси (книга, музика, кино, медии, интернет) • Приятели и приятелство • Желания и предпочитания • Задължения и отговорности • Професии и професионални характеристики
--	---	---

	<p>изпълнение на обичайни задачи и дейности по изучаваните тематични области;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Може да участва в разговор за решаване на преките си потребности с кратки и несложни реплики; • Познава празниците от ромския календар; • Разбира въпросите, указанията и съобщенията на учителя и реплики на своите съученици; • Владее и използва подходящи и разнообразни езикови форми, речево поведение и регистър на общуване; <p><u>При монологична реч</u></p> <p>Ученикът:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разказва кратки случки, събития и преживявания от миналото и настоящето, описва хора, предмети, животни, исторически и географски местности, свързани с изучаваните теми; • Изразява съгласие и несъгласие; • Разказва накратко за своето всекидневие и бъдещи намерения, за интересите и предпочитанията си, за професиите на роднини и познати, кратки истории и случки от живота си по зададени опорни точки или по 	<ul style="list-style-type: none"> • Ваканции и пътуване • Хоби и свободно време • Здравословни храни и напитки • Дрехи, мода, пазаруване • Туризмът и околна среда • Географски и исторически забележителности в България и Индия • Празници, обичаи и традиции <ul style="list-style-type: none"> • Лирика • Лирическо стихотворение • Художествени средства • Легенда • Отзив • Информация • Репортаж
--	--	---

	<p>илюстративен материал, прави предположения за бъдещето;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Може да изпълни поставените задачи от учебната тетрадка. <p>ПИСАНЕ</p> <p>Ученикът може:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да попълва формуляр с лични данни; • Да пише правилно под диктовка; • Да пише кратки съобщения и бележки от изучаваните тематични области; • Да пише кратко писмо/електронно писмо с цел покана, молба, изразяване на благодарност, извинение, използвайки несложни изрази и връзки; • Да предава в съкратен вид и със свои думи съдържанието на прочетен текст; • Да прави писмен превод от ромски на български и обратно, сравнява превода с оригинала; • Да създава кратък несложен текст, свързан с изучаваните тематични области, като използва опори и речник, с обем до 80 думи. 	<p><i>Включват се елементи от речевия етикет: поздрав, обръщение, представяне, запознаване, сбогуване, извинение, съгласие, несъгласие, благодарност, молба, покана, поздравление, пожелание за празници.</i></p>
--	--	---

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА УЧЕБНИТЕ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА

В обучението по ромски език в VII клас/седмата година на обучение за избираемите учебни часове и/или факултативните учебни часове са заложили 72 учебни часа годишно. Учебните часове се провеждат в 36 учебни седмици по 2 учебни часа седмично.

Препоръчително разпределение на часовете

За нови знания	50 %
За упражнения, преговор, обобщение и практически дейности	49 %
За диагностика на входно, междинно и изходно ниво	1 %

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

В началото на учебната година се организира тестово изпитване за установяване на входното ниво, а в края на учебната година - на изходното ниво. Напредъкът на всеки ученик се проследява въз основа на писмени и устни форми на проверка. Оценка на самостоятелните писмени работи, които са изпълнени в рамките на един учебен час, се извършва по предварително установени критерии за оценка. Оценка е с качествен показател.

Текущи оценки за учебен срок	
Устни изпитвания и участие в работа в клас	минимум 2 оценки
Домашни работи	минимум 1 оценка
Работа по проекти	1 оценка

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Обучението по ромски език в VII клас/седмата година на обучение дава възможност ученикът:

- Да развие езикови, социокултурни и ключови компетентности;
- Да прилага на практика ромския език: да чете, да разбира устна реч, да общува, да се изразява в писмена и устна форма;
- Да изгради положително отношение към изучаването и на ромския език, култура и традиции;

КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ	ДЕЙНОСТИ И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ
Умения за общуване на майчин ромски език	Интегрирано изграждане на четирите езикови умения: слушане, говорене, четене и писане, чрез разбиране и съставяне на устни и писмени послания, разбиране и изразяване на мисли, факти, мнения, чувства и отношения, както в устна, така и в писмена форма в предвидими и познати ситуации, използване на помощни материали и техника.
Компетентности в областта на български и чужд език	Обогатяване на лексиката и осмисляне на отделни граматически категории, развиване на усет за правилен избор на езикови форми, подходящи за конкретен контекст, връзка с учебни предмети: български език и литература, чужд език.
Основни компетентности в областта на математиката, природните, хуманитарните науки и на технологиите	Дейности за запознаване с основни математически действия и с основни принципи и методи на природните науки и

	<p>технологиите, както и отражението им върху природната среда.</p> <p>Връзка с учебните предмети математика, биология и здравно образование, физика и астрономия, химия и опазване на околната среда, география и икономика.</p>
Дигитална компетентност	Използване на електронни средства.
Умения за учене	<p>Натрупване на знания и опит за осъзнаване на потребност от мотивирано учене и необходимост от постоянно самоусъвършенстване чрез:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ролеви игри и симулации • Самостоятелни задачи, отговарящи на индивидуалните интереси на учениците • Работа по проекти • Дидактически игри • Извънкласни дейности (изложби, училищни и извънучилищни проекти, представления, дискусии, тържества, срещи с носители на езика и др.) • Използване на съвременни и класически средства за обучение: аудио и мултимедийни материали, печатни материали, електронно обучение (образователен софтуер, онлайн ресурси), връзка с всички учебни предмети.

<p>Социални и граждански компетентности</p>	<p>Участие в екипни проекти и индивидуални дейности, възпитаване в норми на поведение и изграждане на ценностна система и гражданско самосъзнание; осмисляне на националната културна идентичност чрез опознаване на културите на другите народи, връзка с всички учебни предмети.</p>
<p>Инициативност и предприемчивост</p>	<p>Работа в екип и изпълнение на индивидуални задачи, приучаване към спазване на срокове, развиване на новаторско мислене и възприемане на нови идеи, технологии и предприемачество.</p>
<p>Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество</p>	<p>Дейности за опознаване на собствената ромска култура в контекста на националното и световното културно наследство, като ученикът активно участва в дейности (тържества, празници, дискусии, спектакли и др.), посветени на България и на ромите; развитие на креативност, връзка с учебни предмети история и цивилизации, български език и литература, музика и изобразително изкуство.</p>
<p>Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт</p>	<p>Дейности, формиращи навици за водене на здравословен начин на живот при съответните теми в обучението по ромски език, връзка с учебни предмети физическо възпитание и спорт и история и цивилизация.</p>

Забележка: Посочените дейности са примерни и не изчерпват възможностите за изграждане на междупредметни връзки.